

Білецький Андрій Володимирович,
аспірант кафедри кримінології та
кримінально-виконавчого права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: a.beletskiy17@gmail.com
ORCID 0000-0003-3336-3193

doi: 10.21564/2414–990x.135.82919
УДК 343.9

КОРУПЦІЯ У ПРИВАТНОМУ СЕКТОРІ ТА РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ЇЇ ЗАПОБІГАННІ

У статті розглядається феномен корупції у приватному секторі. Аналізуються основні нормативно-правові акти, що визначають поняття корупції в приватній сфері. Досліджено основні форми приватноправової корупції. Запропоновано декілька напрямків взаємодії громадськості та бізнесу у заходах щодо запобігання корупції у приватному секторі.

Ключові слова: корупція; приватний сектор; громадськість; запобігання.

Білецький А. В., аспірант кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail: a.beletskiy17@gmail.com ; ORCID 0000-0003-3336-3193

Коррупция в частном секторе и роль общественности в ее предотвращении

Статья посвящена феномену коррупции в частном секторе. Определяются основные нормативно-правовые акты, содержащие понятие коррупции в частной сфере. Исследованы основные формы коррупции в частном секторе. Предлагается несколько направлений взаимодействия общественности и бизнеса в мероприятиях по предотвращению коррупции в частном секторе.

Ключевые слова: коррупция; частный сектор; общественность; предотвращение.

Постановка проблеми. Як відомо, боротьба з корупцією завжди асоціюється з публічним сектором, якому притаманні відносини «влада-народ», «влада-бізнес». За результатами проведених досліджень було виявлено, що переважна більшість громадян вважає за потрібне посилити участь громадськості у запобіганні корупції в публічній сфері та сфері кримінальної юстиції. Насправді зрозуміло, що головною метою діяльності громадських антикорупційних організацій є запобігання та протидія корупції у органах державної влади та місцевого самоврядування. Але і громадянам, і громадським організаціям слід звернути

увагу на проблему корупції у приватному секторі (відносини «бізнес-бізнес»). Корупція та її наслідки можуть мати місце як у державному, так і у приватному секторах, і доволі часто це відбувається шляхом змови між сторонами з обох секторів.

Стан розроблення проблеми. Слід зауважити, що О. Ю. Бусол, В. В. Голіна, Б. М. Головкін, О. Олійник, О. О. Попова, Т. К. Сіссенер лише частково розглядали проблему участі громадськості в запобіганні корупції у приватному секторі.

Мета статті – дослідити феномен корупції в приватному секторі та проаналізувати основні напрямки запобіжної діяльності громадськості у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Одним із перших міжнародних актів, який визначив поняття корупції в приватному секторі, була Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією, у статтях 7, 8 якої вказано на необхідність встановлення у національному законодавстві для країн-учасниць кримінальної відповідальності за активне та пасивне хабарництво [1]. Схожі положення увібрала у себе і Конвенція ООН про боротьбу з корупцією. Стаття 12 визначає загальні питання боротьби з корупцією в приватному секторі. Загальні заходи покликані подолати основні прояви корупції: заходи щодо подолання латентності корупції (співробітництво між правоохоронними органами та приватними підприємствами); заходи щодо подолання конфлікту інтересів; заходи щодо розробки етичних правил поведінки; заходи щодо встановлення внутрішнього аудиту; заходи щодо запобігання зловживань з боку органів влади тощо. Надалі статті 21, 22 закріплюють такі форми корупційної злочинності, як хабарництво та розкрадання майна у приватному секторі [2].

Окрім прийняття цієї Конвенції, ООН виступила із ще однією ініціативою, яка покликана протидіяти корупції у приватному секторі – Глобальний договір ООН. Він має на меті підвищення соціальної відповідальності бізнесу, вирішення проблем глобалізації та покращення економічного клімату в світі. Цим Договором передбачено 10 ключових принципів ведення бізнесу. Серед них варто виділити десятий, антикорупційний принцип: комерційні компанії повинні протидіяти будь-яким формам корупції. Цей принцип покликаний сприяти не тільки боротьбі з проявами корупції у бізнесі, але й активному запровадженню спеціальних політик та програм щодо протидії корупції всередині приватних підприємств. Антикорупційний принцип також має на меті об'єднання зусиль влади, бізнесу та громадянського суспільства [3]. У світі також прийнято низку законів, що мають екстериторіальну дію: Закон Великої Британії «Про хабарництво» від 08.04.2010 р. (United Kingdom Bribery act) та Закон США «Про корупцію за кордоном» від 05.05.1997 р. (Foreign Corrupt Practices Act). Обидва акти поширюють свою дію не тільки на національні компанії, які працюють за кордоном, але й на іноземні приватні підприємства, що діють на територіях Великої Британії та США відповідно.

Що ж до України, то положення про запобігання корупції у приватному секторі закріплено у законах України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» від

14.10.2014 р. №1699-VII та «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. №1700-VII, Кримінальному кодексі України від 05.04.2001 р. № 2341-III. В Антикорупційній стратегії запобігання корупції в приватній сфері є окремо виділеною проблемою, визначаються мета та заходи для її подолання [4]. Розділ X Закону України «Про запобігання корупції» має назву «Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб» і також передбачає основні заходи протидії корупції. КК України, своєю чергою, закріпив, що і активне, і пасивне хабарництво у приватному секторі є кримінально караними діяннями.

Проаналізувавши згадані вище міжнародні акти, а також враховуючи дані українських досліджень, ми дійшли висновку про типові корупційні правопорушення, що мають місце в приватному секторі. За оцінками правоохоронців, у приватному секторі найчастіше зустрічаються такі форми корупції, як: хабарі за працевлаштування (33 %), купівля інсайдерської інформації (37 %), змови щодо утримання цін на певному рівні (38 %), купівля інформації щодо тендерних пропозицій (34 %); «відкати» (46 %) [5, с. 7]. До цих видів також можна додати фаворитизм (практика надання несправедливих преференцій одній особі або групі осіб за рахунок інших), непотизм (форма фаворитизму, заснована на наданні переваг близьким родичам) та кронизм («панібратство» – практика надання переваги друзям або колегам; різновид фаворитизму), виникнення конфлікту інтересів у працівників приватного підприємства, отримання подарунків та привілеїв, порушення етичних правил поведінки. На думку деяких дослідників, фаворитизм та його різновиди широко застосовується у приватному секторі нерозвинених або слаборозвинених країн, тому «добір родичів» або сприяння їм у процесі кар'єрного зростання є природним інстинктом, притаманним кожній людині [6, с. 4]. Можна констатувати, що корупція у досліджуваному секторі уражає доброчесність підприємців, добросовісну конкуренцію, основи ринкової економіки. Сутність корупції в діяльності приватних підприємств полягає у тому, що фінансові ресурси, які циркулюють поза державним і громадським контролем, мають дуже небезпечний корупційний потенціал [7, с. 102].

Основним інструментом подолання цього виду корупції прийнято вважати систему комплаєнс – систему заходів, що застосовується на підприємстві, в установі чи організації з метою запобігання вчиненню їх працівниками чи керівництвом корупційних та пов'язаних з ними правопорушень, а також з метою забезпечення відповідності діяльності підприємства, установи, організації вимогам антикорупційного законодавства та вимогам запобігання конфлікту інтересів. Це поняття прийшло до національного мовного і правового простору через досвід зарубіжних країн. Міжнародні компанії, які дбають про захист власної репутації та запобігають можливості накладення на них будь-якого виду відповідальності, розвивали та наслідували існуючі у світі практики систем комплаєнс, що призвело до накопичення значного світового досвіду [8, с. 6], який згодом і запозичила наша країна. Найбільші світові компанії, які мають свої представництва на території нашої держави, впровадили цю систему в українських дочірніх підприємствах. Законодавчо система комплаєнс закріплена в Законі України

«Про запобігання корупції». Так, ст. 62 цього Закону встановлює обов'язковість затвердження антикорупційних програм на підприємствах, які бажають взяти участь у процедурах державних закупівель, якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг), робіт дорівнює або перевищує 20 млн гривень [9]. Це означає, що на підприємствах, які не бажають брати участі в державних закупівлях, комплаєнс не є обов'язковим. Таким чином держава лише обмежила корупцію на стику публічного та приватного секторів. І, на нашу думку, таке положення законодавства хибне. Тому пропонуємо внести зміни до ч. 2 ст. 62 Закону України «Про запобігання корупції», а саме: в обов'язковому порядку антикорупційна програма затверджується керівниками підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності. Ця система здатна знівелювати потенційні корупційні ризики, з якими може стикнутись компанія: правові, комерційні та репутаційні.

Законодавство не закріплює вичерпний перелік складників системи комплаєнс. Експерти, які є авторами Методичних рекомендацій щодо розробки та впровадження системи заходів щодо запобігання та протидії корупції вказують, що комплаєнс є складною системою, елементи якої зумовлені особливостями кожної конкретної організації, однак наступні елементи є *обов'язковими*: антикорупційна програма компанії та особа, відповідальна за її реалізацію, комплаєнс-спеціаліст; система внутрішнього аудиту; оцінка корупційних ризиків; заходи запобігання порушенням третіх осіб, які діють в інтересах чи від імені підприємства; засоби інформування про готування чи вчинення корупційних і пов'язаних з ними порушень; заходи реагування з боку керівництва на факти повідомлення про корупційні та пов'язані з ними порушення; захист осіб, які повідомляють про вчинення корупційних та пов'язаних з ними порушень (викривачів); правила взаємодії з правоохоронними органами в питаннях розслідування корупційних та пов'язаних з ними порушень; правила врегулювання конфлікту інтересів. Як бачимо, система комплаєнс покликана безпосередньо протидіяти корупції у таких приватноправових відносинах: а) відносини з агентами та представниками; б) перебування у партнерських відносинах, спільних проектах (наприклад, здійснення спільної діяльності) із суб'єктами, що вчиняють корупційні правопорушення з метою забезпечення вигоди для спільного проекту; в) надання постачальниками/підрядниками підприємства неправомірної вигоди працівникам підприємства з метою перемогти у тендері підприємства з вибору такого постачальника/підрядника певних товарів чи послуг [8, с. 6, 16].

Громадськість має на своєму прикладі показувати бізнесу, що корупційна практика – морально неприйнятне явище і від неї слід відмовитись. Враховуючи сьогоденішню роль громадських організацій у заходах щодо запобігання корупції, вони зможуть допомогти підприємцям подолати основні перешкоди у запровадженні антикорупційної діяльності, а саме: епізодичність, формальність, показовість боротьби.

Громадськість може співпрацювати з бізнесом за такими напрямками: *формування та реалізація антикорупційної політики на підприємстві, формування*

антикорупційної культури, моніторинг та виявлення інформації здійснення контролю, посередницька діяльність між бізнесом і владою.

Формування та реалізація антикорупційної політики на підприємстві. Антикорупційна політика (раніше описана нами система комплаєнс) на приватному підприємстві відрізняється від державної тим, що у розробці другої бере участь широке коло учасників: влада, громадськість, представники бізнесу. Суб'єктами прийняття і впровадження приватної антикорупційної політики є самі приватні підприємства, і ця політика має лише відповідати вимогам чинного законодавства. Тому виникає питання, наскільки зацікавленими будуть приватні підприємства у залученні громадськості до розробки такої політики? Чи можемо ми з впевненістю казати, що цій політиці буде потрібний соціальний контроль? Адже для цього необхідно буде вивчити усю специфіку підприємства, основні засади її діяльності, а це вже означає допуск до інсайдерської інформації, даних фінансового та бухгалтерського обліку. І якщо буде надаватись такий допуск, то чи буде можливість у громадськості здійснювати також і контроль за цими даними? Знову ж таки, у законодавстві чітко не вказано, хто має відповідати за формування антикорупційної політики на підприємстві. Тому, на нашу думку, також варто закріпити зміни до Закону України «Про запобігання корупції» стосовно визначення кола суб'єктів, які можуть відповідати за розробку та впровадження антикорупційної політики на підприємстві, серед яких буде і громадськість. Причому потрібно зазначити, що підприємство матиме право вибору відповідального суб'єкта. Таким чином, за розробку антикорупційної політики в приватних компаніях зможуть відповідати громадські експертні організації, аналітичні та інформаційні центри. Але за умови, що це буде відбуватись на замовлення приватних підприємств та за умови збереження комерційної таємниці.

За активного співробітництва між бізнесом та громадськістю приватні підприємства можуть призначати на посаду уповноваженого з антикорупційної політики (комплаєнс-спеціаліста) фахівців – членів громадських організацій. Міжнародні та національні експерти погоджуються, що процес запровадження систем комплаєнс на малих та середніх підприємствах є доволі складним [10, р. 27]. Це обумовлено тим, що: важко забезпечувати реально незалежний контроль/аудит через тісні особисті зв'язки між працівниками підприємств (один із організаційно-управлінських детермінант злочинності [11, с. 132]); складністю забезпечення анонімності та відповідного захисту викривачів; відсутністю кваліфікованого персоналу; підвищеним ризиком залучення комплаєнс-менеджера до корупційних практик [8, с. 7]. З огляду на можливості та досвід громадських антикорупційних організацій в Україні, вважаємо, що останні здатні подолати всі ці труднощі.

Формування антикорупційної культури. Як і будь-яка інша політика, антикорупційна політика на підприємстві має включати в себе культурний аспект. Як слушно вказує Голіна В. В., кримінологічна політика (а антикорупційна політика, на нашу думку, все ж являє собою різновид кримінологічної політики) має враховувати культурні традиції суспільства [12, с. 194]. Учені-антропологи,

чие вивчення корупції є доволі популярним останнім часом, вказують, що через неоднозначність корупції як явища її потрібно розглядати, зокрема і у культурному контексті [13, с. 72]. Культурний аспект боротьби також підтверджується проведеними дослідженнями: громадяни вважають формування антикорупційної культури одним із найбільш дієвих заходів у запобіганні корупції. На нашу думку, до таких заходів слід віднести такі *освітні* (проведення різного роду тренінгів, семінарів, лекцій щодо нетерпимості до корупції), *інформаційні* (поширення серед працівників підприємства позитивних прикладів боротьби з корупцією, зокрема за допомогою зовнішньої агітації – плакатів, листівок). Бусол О. Ю. вказує, що культура сприятиме консолідації різних соціальних груп у справі підтримки і зміцнення законності і порядку в суспільстві; створюватиме передумови до того, щоб громадяни поважали закон, що на ділі означає сприяти ефективному функціонуванню правової системи [14, с. 94].

Моніторинг і виявлення інформації. Громадські антикорупційні організації вже позитивно себе зарекомендували у цій сфері. За допомогою відкритих баз даних відбувається збір тієї чи іншої інформації, виявляються випадки корупційних правопорушень. Неурядові організації, за запитом бізнесу, можуть виявляти т. зв. *червоні* прапорці (red flags) у діяльності контрагента. Під цим поняттям розуміється застереження, тобто коли діяльність контрагента, об'єкта фінансування потребує додаткового вивчення на предмет ведення «брудного» бізнесу. У такому разі громадські організації зможуть проводити процедуру формування об'єктивного уявлення про контрагента, об'єкт інвестування, всебічне дослідження діяльності компанії, комплексну перевірку її фінансового стану і становища на ринку. За допомогою, наприклад, безкоштовного пошуку у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань чи сайту Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA) громадські розслідування виявляють кінцевих бенефіціарних власників компаній-контрагентів, чи уклала компанія незаконні угоди, пов'язані з корупцією тощо. На підставі розслідувань громадськість може розробити «чорний список підприємств», де будуть оприлюднюватись результати розслідувань, список контрагентів-порушників. Сюди також варто віднести і запобігання конфлікту інтересів (наприклад, виявлення потенційних працівників – колишніх державних службовців). Об'єктивне оцінювання корупційних ризиків у діяльності підприємства також є одним із ключових моніторингових заходів, які має використовувати громадськість. Не менш важливу роль відіграє і організація роботи з викривачами на підприємстві. Перспективним у цьому плані вбачається раніше описаний нами законопроект № 4038а від 20.07.2016 р. «Про захист викривачів і розкриття інформації про шкodu або загрозу суспільним інтересам». Громадськість зможе налагодити свої канали викриття інформації шляхом створення не тільки гарячих ліній зв'язку, але й шляхом прямого діалогу з антикорупційними підрозділами на підприємстві. Головне, на нашу думку, також не стільки створити інструменти виявлення корупції, скільки навчити людей їх використовувати. Тому у цьому

аспекті варто займатись розробкою т. зв. «дорожніх карт» – що робити, якщо вам стало відомо про випадки корупції. Таким чином, громадськість має забезпечувати приватні підприємства належним внутрішнім контролем фінансових ресурсів та інших відомостей з метою допомоги у виявленні можливих корупційних випадків.

Контроль у приватному секторі. Громадський контроль є різновидом соціального контролю, і хоча він не є основним з точки зору інтенсивності та обсягів здійснюваних заходів, набуває дедалі більшого значення в українському суспільстві. Це пояснюється його характерними особливостями, як-то: неупередженість, незаангажованість суб'єктів відповідної контрольної діяльності, а також зростанням свідомості та впливовості громадськості, зокрема, її духовними організаційними та іншими ресурсами [15, с. 419]. Громадськість здатна здійснювати контроль за дотриманням антикорупційних практик не тільки владою, але й бізнесом. Контроль тісно переплітається з моніторингом, адже саме за результатами останнього і здійснюється перевірка бізнесу у сфері антикорупції. До того ж громадськості потрібно буде здійснювати громадську оцінку процесу запровадження антикорупційних програм на підприємствах.

Посередницька діяльність між бізнесом і владою. Шляхом реалізації однієї зі своїх функцій громадськість має відстоювати інтереси і держави, і бізнесу. Громадськість має сигналювати правоохоронним та спеціалізованим органам про корупційні випадки на приватних підприємствах, надаючи усю зібрану інформацію під час громадських розслідувань. Одночасно потрібне об'єднання зусиль громадськості та бізнесу задля ініціювання реформ щодо запровадження прозорих правил ведення комерційної діяльності (такий випадок мав місце у 2011 р., коли понад 40 українських неурядових організацій, аналітичних центрів, бізнес-організацій та медіа вирішили безпосередньо реалізувати власне право на громадський контроль і підписали спільний Меморандум про утворення Партнерства «За добросовісні державні закупівлі в Україні» [16]). До того ж, цей напрямок може реалізовуватися шляхом надання пропозицій щодо поліпшення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання корупції в приватному секторі.

Все ж залишається актуальним питання, чи потрібно підприємству відразу ж повідомляти правоохоронні та спеціалізовані органи про корупційні випадки? Чи потрібно забезпечувати можливість приватному підприємству вирішити це питання самостійно? На нашу думку, може бути прийнятним такий шлях: у разі виявлення адміністративного корупційного правопорушення підприємство матиме змогу провести внутрішнє розслідування і самостійно покарати винних. У разі ж виявлення корупційних злочинів слід обов'язково повідомляти про це відповідні органи та структури.

Бізнес має вітати описані вище шляхи подолання корупції. Більшість з цих заходів можуть покращити імідж підприємства серед можливих партнерів, збільшити обсяг іноземних інвестицій до компанії, поліпшити управлінську діяльність на підприємстві. Західні вчені схильні також вважати, що якщо ком-

панія активно позиціонує себе як борець з корупцією, то це може збільшити попит на продукцію, товари, послуги, вироблені підприємством. До того ж бізнес має змогу стати потужним донором для українських НУО. Однак існує ймовірність потрапляння у фінансову залежність від приватних інтересів, що буде виражатись у лобюванні потрібних законодавчих ініціатив у сфері запобігання корупції.

Висновки. Отже, громадськість може стати потужним джерелом ініціатив з подолання корупції у приватному секторі. Правила ведення бізнесу мають поступово ставати прозорими й відкритими задля подолання основної прикмети корупції у цій сфері – латентності. Головними завданнями громадськості у приватній сфері є виявлення корупції та формування антикорупційної культури у працівників приватних підприємств. Заходи громадськості у сфері запобігання корупції можуть реалізовуватися шляхом використання новітніх інформаційних баз даних, активної роботи громадських розслідувачів, розроблення і впровадження антикорупційних комплаєнс, проведення тренінгів, семінарів, лекцій із запобігання корупції тощо.

Список літератури:

1. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією – Рада Європи, 27.01.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_101.
2. Конвенція ООН проти корупції – ООН, 31.10.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.
3. Principle Ten: Anti-Corruption [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles/principle-10>.
4. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки : Закон від 14.10.2014 р. №1699-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 46. – Ст. 2047.
5. Корупція в приватному секторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ftp://91.142.175.4/nazk_files/doslidzhennya/8.pdf.
6. Олійник Олена. Фаворитизм і кронізм як основні критерії кадрового добору політико-управлінської еліти в Україні / О. Олійник // Віче : громадсько-політичний і теоретичний журнал. – 2014. – № 20. – С. 2–5.
7. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / Б. М. Головкін, Г. Ю. Дарнопих, І. О. Христюк та ін. ; за заг. ред. Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2013. – 248 с.
8. Методичні рекомендації щодо розробки та впровадження системи заходів щодо запобігання та протидії корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cgpa.com.ua/images/files/methodological-recommendations-for-anti-corrption-policy.doc>.
9. Про запобігання корупції : Закон від 14.10.2014 р. №1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
10. An Anti-Corruption Ethics and Compliance Programme for Business: A Practical guide. P. 27 [Electronic resource]. – Access Mode : https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2013/13-84498_Ebook.pdf.
11. Головкін Б. М. Поняття злочинності у сфері економіки [Електронний ресурс] / Б. М. Головкін // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 128–133. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.
12. Голіна В. В. Кримінологічна політика України як ресурс у протидії злочинності (реалії і можливості) [Електронний ресурс] / В. Голіна // Вісник Національної академії право-

вих наук України. – 2013. – № 2. – С. 193–201. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/varpu_2013_2_25.

13. Сиссенер Т. К. Феномен корупції в антропологічній перспективі / Т. К. Сиссенер // *Борьба с ветряными мельницами? Социально-антропологический подход к исследованию коррупции* / сост. и отв. ред. И. Б. Олимпиева, О. В. Паченков. – Санкт-Петербург : Алетей, 2007. – С. 56–82.

14. Бусол О. Ю. Антикорупційна культура суспільства та індивідууму в мінімізації проявів корупційної злочинності // *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. – Кишинев, Молдова. – 2015. – № 3. – Т. 1. – С. 91–95.

15. Попова О. О. Громадський контроль у сфері надання адміністративних послуг органами внутрішніх справ: проблемні питання [Електронний ресурс] / О. О. Попова, А. П. Калініченко // *Форум права*. – 2014. – № 1. – С. 418–421. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.

16. Громадськість, бізнес та медіа об'єдналися і взяли під контроль державні закупівлі в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ti-ukraine.org/news/1793.html>.

References:

1. Kryminal'na konventsiiia pro borot'bu z koruptsiieiu. Rada Yevropy (Criminal Law Convention on Corruption). 27.01.1999. Retrieved from: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_101 [in Ukrainian].

2. Konventsiiia OON proty koruptsii (United Nations Convention against Corruption). OON. 31.10.2003. Retrieved from: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 [in Ukrainian].

3. Principle Ten: Anti-Corruption. Retrieved from: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles/principle-10>.

4. Pro zasady derzhavnoi antykoruptsijnoi polityky v Ukraini (Antykoruptsijna stratehiia) na 2014-2017 roky: Zakon vid 14.10.2014 r. №1699-VII. (On the Principles of State Anti-Corruption Policy in Ukraine (the Anti-Corruption Strategy) for 2014 – 2017 of 14.10.2014 r. №1699-VII). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 46 [in Ukrainian].

5. Koruptsiia v pryvatnomu sektori (Corruption in the private sector). Retrieved from: ftp://91.142.175.4/nazk_files/doslidzhennya/8.pdf [in Ukrainian].

6. Olijnyk, O. (2014). Favorytyzm i kronizm iak osnovni kryterii kadrovoho doboru polityko-upravlins'koi elity v Ukraini (Favouritism and Cronyism as the Main Criteria for Personnel Selection of Political and Administrative Elite in Ukraine). Viche: hromads'ko-politychnyj i teoretychnyj zhurnal – Veche: political and theoretical journal, 20, 2–5, 4 [in Ukrainian].

7. Holovkin, B.M., Darnopykh, H.Yu., Khtystych, I.O. (2013). Zlochynnist' u palyvno-enerhetychnij sferi Ukrainy: kryminolohichna kharakterystyka ta zapobihannia (Crime in the energy sector of Ukraine: Criminological characteristics and prevention) Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

8. Metodychni rekomendatsii schodo rozrobky ta vprovadzhenia systemy zakhodiv schodo zapobihannia ta protydii koruptsii (Guidelines for the development and implementation of measures to prevent and combat corruption). Retrieved from: <http://cgpa.com.ua/images/files/methodological-recommendations-for-anti-corruption-policy.doc> [in Ukrainian].

9. Pro zapobihannia koruptsii: Zakon vid 14.10.2014 №1700-VII (On Prevention Corruption of 14.10.2014 №1700-VII). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine, 49 [in Ukrainian].

10. An Anti-Corruption Ethics and Compliance Programme for Business: A Practical guide. P. 27. Retrieved from: https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2013/13-84498_Ebook.pdf.

11. Holovkin, B.M. (2013). Poniattia zlochynnosti u sferi ekonomiky (The concept of economic crime). Forum prava – Law Forum. 3, 128-133 [in Ukrainian].

12. Holina, V.V. (2013). Kryminolohichna polityka Ukrainy iak resurs u protydii zlochynnosti (realii i mozhlyvosti) (Criminological policy of Ukraine as a resource in combating crime (realities and possibilities)). Visnyk Natsional'noi akademii pravovykh nauk Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine. 2, 193-201 [in Ukrainian].

13. Syssemer, T.K. (2007). Fenomen korrupcyi v antropolohycheskoj perspektyve (The phenomenon of corruption in the anthropological perspective). Bor'ba s vetrianymy mel'nytsamy? Sotsyal'no-antropolohycheskyj podkhod k yssledovaniyu korrupcyi. Y.B. Olympyeva, O.V. Pachenkov. Sankt-Peterburh. Aletejia [in Russian].

14. Busol, O.Yu. (2015). Antykorrupciynna kul'tura suspil'stva ta indyviduumu v minimizatsii proiaviv korupciynoi zlochynnosti (Social and Individual Anti-Corruption Culture in Minimization of Corruption Manifestations). Jurnalul juridic national: teorie și practică – National Legal Journal: Theory and Practice. 3, Tom 1, 91–95 [in Ukrainian].

15. Popova, O.O. (2014). Hromads'kyj kontrol' u sferi nadannia administratyvnykh posluh orhanamy vnutrishnykh sprav: problemni pytannia (Civilian Control in the Administrative Services of Law Enforcement Bodies: Problematic Issues). Forum prava – Law Forum. 1, 418–421 [in Ukrainian].

16. Hromads'kist', biznes ta media ob'iednals' i vzialy pid kontrol' derzhavni zakupivli v Ukraini (Civil society, business and media united and took public procurement in Ukraine under control). Retrieved from: <http://ti-ukraine.org/news/1793.html> [in Ukrainian].

Biletskyi A. V., Post Graduate Student of Criminology and Penitentiary Law of Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: a.beletskiy17@gmail.com ; ORCID ID 0000-0003-3336-3193

Corruption in the private sector and the role of the public in its prevention

The article analyzes the phenomenon of corruption in the private sector. The author defined basic legislative acts which contain the concept of corruption in the private sphere. It should be noted that the compliance is the primary tool to combat corruption in the private sector. There were also explored basic shapes of corruption in the private sector. The author suggests that the public and business should cooperate in following areas to prevent corruption in the private sector: formation and implementation of the anti-corruption policy of a company; formation of the anti-corruption culture, monitoring and detection of the information, execution of the control, intermediary activity between business and government.

Keywords: corruption; private sector; public; prevention.

Надійшла до редколегії 13.11.2016 р.